

Impactvolle praktijk is dichterbij dan je denkt

Hoe goed denken we na over hoe we handelen in specifieke situaties? Vragen we ons bij het kiezen van maatregelen af wat de korte termijn gevolgen zijn? En durven we tegelijkertijd ook naar lange termijn gevolgen te kijken? Als je écht goed nadenkt over wat je doet, zou je dus niet alleen denken over wát je doet op dit moment, maar ook over de mogelijke gevolgen van je acties op langere termijn. Hoe vaak laten we ons hierdoor leiden bij het zoeken naar en het kiezen voor de beste oplossingen van maatschappelijke vraagstukken? En zijn we bereid anderen te betrekken bij het creëren van impactvolle praktijk?

De meest kwetsbare kinderen beschermen en gezonde generaties bevorderen is misschien wel de belangrijkste opgave van de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Alle kinderen hebben daarom recht op de beste JGZ. De beste JGZ is een impactvolle JGZ. De schaarste aan geld, menskracht en tijd zorgt ervoor dat men geen begrip meer heeft voor de organisaties of professionals die roepen: "We doen ons best!". De maatschappij verwacht van ons hulp bij het bieden van oplossingen voor ingewikkelde, complexe problemen. We moeten zo goed mogelijke onderbouwen dat we de goede dingen doen en deze ook goed doen. Op korte en lange termijn. Dat zijn we verplicht aan de kinderen en hun ouders, aan onze vakmanschap en aan de maatschappij. De JGZ kan haar werk dus niet naar behoren doen zonder Evidence Based Practice (EBP): de praktijk die gebaseerd is op de unieke situatie van kind en gezin, de ervaring van de professional en het wetenschappelijk bewijs.

Dit geldt echter niet alleen voor de JGZ. Dit geldt voor het gehele jeugddomein. Laten we dan slimme keuzes maken. Maak het ook persoonlijk. Ik geloof namelijk niet zo in organisaties. Die leven niet, veranderen niet en transformeren doen ze al helemaal niet. Het zijn en blijven domme, levenloze, lege objecten. Mensen daarentegen leven volop. Zij, de intelligente subjecten maken de organisaties, brengen deze in beweging, geven een slinger aan verandering en hebben lef om een sprong te wagen. Niet de organisaties kiezen voor impactvolle praktijk. De mensen doen dat en het blijkt dat ze dat al jaren doen.

Evidence Based Practice is diep geworteld in de Publieke Gezondheid en de JGZ. Denk aan het Rijksvaccinatieprogramma en de hielprik. Doordat we weten wat we doen, redden we kinderlevens en beschermen we generaties tegen epidemieën. Kijk vandaag even om je heen als je op straat loopt dan wel fietst of het OV gebruikt. Je ziet haast geen 'scheelkijkers' of 'manklopers' als medeburger. Vroegtijdig opsporen van taalproblemen bij kinderen kan met de juiste interventies bijvoorbeeld voorkomen dat ze laaggeletterd worden, dat blijven en het doorgeven. Dit is te danken aan een fijnmazig en landelijk dekkend netwerk van de consultatiebureau professionals en bijbehorende Evidence Based Practice van de JGZ.

Met VoorZorg kan de JGZ kwetsbare moeders en hun kinderen helpen om een kansrijke start te maken en dus voorkomen dat kinderen in de jeugdbescherming terecht komen. Met GIZ geven we een stem aan kinderen die mede bepalen wat goede zorg voor hen is. De JGZ kan met M@ZL elke school in Nederland helpen met het inrichten van een effectieve ziekteverzuim aanpak voor alle leerlingen. Daarmee kan je kwetsbare leerlingen op tijd zien en adequaat helpen zodat ze op school blijven in plaats van thuis te gaan zitten. Ouderschap maakt alle ouders onzeker en kwetsbaar. Voor sommigen gaat het ouderschap niet vanzelf. Stevig Ouderschap helpt deze onzekere ouders meer vertrouwen in zichzelf als ouder te krijgen.

En laten we ten slotte niet vergeten dat het overgrote deel van de zorgen bij kinderen en ouders normaal blijken te zijn en bij het leven horen. Als we weten wat we doen dan blijven we de schaarse tijd, geld en menskracht besparen. De impactvolle praktijk van Evidence Based Practice draagt daar ondubbelzinnig aan bij.

Zijn we dan klaar? De JGZ piept en kraakt onder de jarenlange kaasschaaf. Nog maar een fractie van de gemeenten investeert in de goede en bewezen praktijk van onder andere VoorZorg, GIZ of M@ZL. Als beleidsmakers en politici meer accent willen leggen op preventie dan hebben zij de

keuze om voor Evidence Based Practice te kiezen. Het is dichterbij dan je denkt en het levert ook snel rendement. Investeer in de infrastructuur die je al hebt. Willen we generaties (blijven) redden dan zullen we van Nederland een duurzaam Evidence Based Practice gebied moeten maken.

De samenleving verandert en daarmee komen er telkens nieuwe uitdagingen voor de impactvolle praktijk bij. De opkomst van sociale media, de impactvolle technologische ontwikkelingen en de klimaatverandering creëren een nieuwe wereld. De online wereld bijvoorbeeld, koloniseert steeds meer de leefwereld van kinderen, jongeren en ouders. Daarnaast wordt de maatschappij telkens weer geconfronteerd met hardnekkige maatschappelijke epidemieën, zoals stress, armoede en kindermishandeling en/of -verwaarlozing. Deze ontwikkelingen vragen om nieuwe antwoorden. Er zijn nog vele vragen waar slimme en effectieve antwoorden voor bedacht moeten worden. Evidence Based Practice is een vruchtbare grond om te werken aan oplossingen die er toe doen. Dat vereist ook dat we flink moeten investeren in de goede randvoorwaarden. Anders lopen we het risico de grip te verliezen op wat er komen gaat.

Laat ik voor u ten slotte de toekomst dichterbij halen. De online wereld heeft niet alleen onze leefwereld veroverd. We laten online heel veel sporen achter. Deze informatie wordt door slimme algoritmes gebruikt om voor ons online een eigen, voorspelbare en comfortabele community, "de bubbel", te creëren. We worden overspoeld met informatie. Het bepaalt voor een groot deel wat wij als waarheid zien. Onze leefstijl wordt erdoor beïnvloed. We laten ons door slimme machines adviseren over onze gezondheid(skeuzes). DNA-tests en Prescans zijn morgen net zo vanzelfsprekend als Fitbit dat vandaag is. In sommige gevallen maken zij het verschil tussen leven en dood. Geconfronteerd met al die slimme technologieën zullen we steeds meer naar zekerheid zoeken. Men zal zich wenden tot de experts die ze vertrouwen. Om duiding te geven aan gegenereerde informatie en uitkomsten. Willen we alles kunnen voorspellen en voorkomen? Mogen mensen ook falen in hun keuzes? Wat is het moreel juiste te doen in specifieke situaties?

Dan komt het weer aan op het effect van ons handelen. Niet alleen op korte termijn, maar ook op de langere termijn. Voor ons de opgave om nieuwe en impactvolle preventieve aanpakken uit te vinden; gebaseerd op wetenschappelijke kennis, de ervaring van de professional en de unieke situatie van kinderen en ouders. Evidence Based Practice was relevant, is relevant en blijft relevant. Kies dus voor impactvolle praktijk.

Igor Ivakic is sinds oktober 2015 directeur van het NCJ. Zijn missie is dat ieder kind in Nederland gezond en veilig kan opgroeien. Hij wil samen met de JGZ-sector laten zien dat je maatschappelijke epidemieën, zoals kindermishandeling, schoolverzuim en armoede, beter beheersbaar kunt maken door stevige inzet op preventie.